

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра філософії та суспільних наук

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної програми
«Фізична терапія, ерготерапія»
« 28 » листопада 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради міжнародного
факультету
Протокол від 29 листопада 2024 № 4

СИЛАБУС

МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО

обов'язкова

(редакція з урахуванням оновлення ОП «Фізична терапія, ерготерапія», відповідно
вимог Стандарту, згідно Наказу МОН України від 29.10.24р. №1541)

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
спеціалізація
освітня кваліфікація
професійна кваліфікація
форма навчання
курс та семестр вивчення
навчальної дисципліни

перший (бакалаврський) рівень
22 Охорона здоров'я
227 Терапія та реабілітація
227.02 Ерготерапія
бакалавр терапії та реабілітації
асистент ерготерапевта
денна
IV курс, 7 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
філософії та суспільних наук
Протокол від 27 листопада 2024 № 6

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Біланов Олег Сергійович, доктор філософії викладач
Профайл викладача (викладачів)	https://philosophy.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+380951858319 - Біланов Олег Сергійович
E-mail:	o.bilanov@pdmu.edu.ua - Біланов Олег Сергійович
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://philosophy.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3,0 кредити ЄКТС/ 90 годин, із них:

Лекції (год.) – 8

Семінарські заняття (год.) – 22

Самостійна робота (год). – 60

Вид контролю – ПМК (підсумковий модульний контроль)

Політика навчальної дисципліни

Силабус освітньої компоненти «Міжнародне гуманітарне право» розроблений кафедрою філософії та суспільних наук, спираючись на положення нормативно-правової бази з регулювання освітньої діяльності університету та законодавства у сфері вищої освіти.

Політика дисципліни спрямована на засвоєння здобувачами вищої освіти фундаментальних знань, ключових понять і процесів із галузі міжнародного гуманітарного права; формування умінь і навичок усебічного аналізу та вивчення принципів і норм, які регулюють відносини між державами, міжнародними організаціями та іншими суб'єктами міжнародного права в сфері дотримання основного принципу невтручання у внутрішні справи держави та мирного вирішення міжнародних суперечок.

Вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне гуманітарне право» відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf) та вимагає: відвідування лекцій, підготовку до семінарських занять відповідно до навчального плану й розкладу занять (<https://www.pdmu.edu.ua/storage/shedule/files/cmPYcsN7Qj8imAceBzQQZqPcHjukU7tp0cLRGeBZ.pdf>); виконання самостійної роботи, опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури.

Підготовка та участь у семінарських заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни та планами семінарських занять; вивчення теоретичного матеріалу; виконання завдань та опрацювання питань, запропонованих для самостійного вивчення. На заняттях обов'язковими є дотримання правил роботи у групі, шанобливе ставлення до поглядів колег, налаштованість на дружню співпрацю та взаємодопомогу, роботу в команді. Вітаються прояви творчості, креативності та індивідуальний підхід.

Відповідь здобувача освіти повинна демонструвати ознаки самостійності (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), відсутність ознак повторюваності та плагіату, посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей та інших вимог, визначених «Кодексом академічної доброчесності Полтавського державного медичного університету» (https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/w06zPTIU3h58RxfegTTwy7bSS9MTlfSDrxtHezK6.pdf).

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти включає:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття);
- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку кафедри, бути толерантними, доброзичливим и та виваженими у спілкуванні з викладачами та співробітниками кафедри;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

Політика дедлайну та відпрацювання здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з Регламентом відпрацювання студентами пропущених занять і незадовільних оцінок, що затверджені у закладі вищої освіти;
- роботи, які здає здобувач вищої освіти з порушенням терміну без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від максимальної, наприклад, практичні навички);
- перескладання ПМК з метою підвищення оцінки не допускається, окрім

ситуацій невиконання програми дисципліни або неявки на підсумковий контроль.

Вивчення модуля передбачає самостійну роботу здобувача вищої освіти, яка регламентована Положенням про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Оцінювання результатів навчання проходить прозоро і відкрито. Керуємося Положенням про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Якщо здобувач освіти не згодний з результатами оцінювання, він має право скористатися рекомендаціями Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти.

Зі всіма наведеними документами можна ознайомитися за посиланням: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenty>.

Кафедрою визнаються результати, отримані шляхом неформальної освіти. Процедура визначено Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Полтавському державному медичному університеті: https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/fKBks6cPo5jzq0brID6eI7LKTEAcqmrjrewYFvL.pdf.

Кафедра рекомендує здобувачам освіти ознайомитися із онлайн платформами: <http://portal.phc.org.ua/en/>; <https://academy.nszu.gov.ua/>; <https://prometheus.org.ua/>; <https://members.physio-pedia.com/>.

Присутність здобувачів вищої освіти на лекціях та семінарських заняттях є обов'язковою. У разі пропуску – відпрацювання відповідно до Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Tw1ZR7sjAmDI8i0uE6kRX5q2F80J6AiwZ2dvVIQ.pdf).

Користуватися під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача забороняється. При оцінюванні результатів навчання враховується активність здобувачів освіти на заняттях, теоретична підготовка, виконання індивідуальних завдань та завдань для самостійної роботи.

Організація викладання дисципліни може відбуватися за наказом ректора університету з використанням дистанційних технологій навчання відповідно до Положення про дистанційну форму навчання в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/03JNND8Ih5H8KhDdFbMIJPEIQnAzB7UNwxCvRGy.pdf.

Наголошуємо на необхідності дотримуватись Правил внутрішнього розпорядку для учасників освітнього процесу Полтавського державного медичного університету, затвердженого вченою радою ПДМУ від 8.02.2023 р., протокол №5

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/ycZUUg0fZUvD4QBZ4a18PWhTNJH8AbU6fANHzFAF.pdf

У випадку оголошення під час занять повітряної тривоги здобувачі освіти діють за вказівками викладача відповідно до Інструкції щодо дій співробітників та здобувачів освіти за сигналами оповіщення в особливий період.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Сучасний розвиток міжнародних відносин характеризується новими підходами до вирішення глобальних проблем у світі, а міжнародне співтовариство стає більш консолідованим у розв'язанні проблем і визначенні співпраці держав. Вивчення міжнародного гуманітарного права як особливої правової системи для здобувачів освіти має важливе значення, оскільки закладає підвалини розуміння історії та передумов виникнення збройних конфліктів як міжнародного, так і не міжнародного значення; правового статусу учасників бойових дій (комбатантів, не комбатантів, цивільного населення, найманців, шпигунів, військовополонених), їх захисту та притягнення до відповідальності.

Вивчення курсу має на меті формування у майбутніх фахівців вмінь та навичок, які необхідні для всеосяжного застосування норм Міжнародного гуманітарного права (далі – МГП) в ситуації збройного конфлікту в Україні, здатність та готовність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері кризових ситуацій, охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, що сприятиме отриманню змістовних знань з дисципліни та набуттю практичних навичок відповідно до викликів сьогодення.

Навчальна дисципліна «Міжнародне гуманітарне право» розроблена відповідно до положень нормативно-правової бази з регулювання освітньої діяльності університету та законодавства у сфері вищої освіти: в межах реалізації указу Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.11.2024 року № 1190 «Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні» та Стратегічного плану розвитку Полтавського державного медичного університету на 2022-2027 рр. (<https://www.pdmu.edu.ua/strategichniy-plan-rozvitku-pdmu>), ця освітня компонента відіграє ключову роль у забезпеченні права здобувачів на якісну вищу освіту навіть в умовах збройних конфліктів. Через вивчення норм МГП та усвідомлення його значення для захисту прав людини, культурної спадщини та національних інтересів, здобувачі вищої освіти розвивають почуття відповідальності, патріотизму та розуміння свого місця у світовій спільноті. Відповідно до змісту освіти Концепція Цілей сталого розвитку формує потребу у підготовці конкурентоспроможних фахівців системи охорони здоров'я на ринку праці.

Вивчення основної компоненти «Міжнародне гуманітарне право» охоплює ряд теоретичних та практичних проблем в умовах російсько-української війни, що допомагає реалізувати наступні цільові завдання:

ЦСР 3: Міцне здоров'я та благополуччя. МГП гарантує захист лікарень, санітарного транспорту як цивільних осіб так і медичного персоналу. Знання своїх прав і обов'язків (наприклад, використання емблеми Червоного Хреста) дозволяє зберігати медичну інфраструктуру та продовжувати надання допомоги під час конфлікту. Основний принцип МГП – надання допомоги без будь-якої дискримінації – безпосередньо корелює із завданням ЦСР щодо забезпечення загального охоплення послугами охорони здоров'я.

ЦСР 4: Якісна освіта. Інтеграція МГП у програму підготовки медичних фахівців забезпечує відповідність української освіти світовим стандартам. Це готує фахівця до роботи в екстремальних умовах, що є частиною концепції навчання впродовж життя та професійної адаптивності.

ЦСР 5: Гендерна рівність. МГП містить суворі заборони щодо насильства за ознакою статі під час війни. Ерготерапевти, мають знати ці норми для надання належної медико-психологічної допомоги постраждалим жінкам та дівчатам.

ЦСР 16: Мир, справедливість та сильні інституції. Вивчення МГП формує у здобувачів правову культуру та розуміння відповідальності за воєнні злочини. Це зміцнює інституційну стійкість системи охорони здоров'я. Медичний персонал часто стає свідками порушень прав людей у зонах конфлікту. Знання норм МГП дозволяє їм ідентифікувати такі порушення та діяти відповідно до міжнародних стандартів захисту потерпілих.

Вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне гуманітарне право» для майбутніх ерготерапевтів має критичне значення в контексті національних та глобальних цілей сталого розвитку. В умовах збройної агресії проти України знання МГП стає професійною вимогою для медичного персоналу.

Предмет вивчення навчальної дисципліни зосереджується на правах та обов'язках медичного персоналу, медичних закладів під час збройних конфліктів, а також на забезпеченні медичної допомоги постраждалим. Це включає розуміння правових норм, що гарантують захист цих осіб та об'єктів, а також обмежують методи ведення війни з точки зору медичної етики та гуманності.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити визначаються інтегрованим характером навчальної дисципліни, що тісно пов'язана з низкою навчальних дисциплін («ІК. Філософія, медична етика та деонтологія», «Історія України», «Основи медичного права та антикорупційного законодавства України» тощо), знання змісту яких є необхідним для розуміння та засвоєння основних аспектів ключових компетенцій.

Постреквізити: Специфіка вказаної дисципліни полягає в тому, що під час її вивчення здобувачі освіти набувають soft skills, необхідних під час опанування дисциплін професійного спрямування, оскільки вона дає розуміння правового механізму регулювання різних аспектів суспільних відносин в умовах збройних конфліктів.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів освіти сучасного цілісного уявлення про сукупність міжнародно-правових норм і принципів, що діють в період збройних конфліктів та забезпечують захист жертв війни, а також обмежують методи і засоби ведення війни.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомитись з історією становлення міжнародного гуманітарного права та його сучасний стан;
- визначити місце міжнародного гуманітарного права в системі міжнародного права і розглянути його норми в більш широкому концептуальному контексті;
- сприяти розвитку навичок аналізу джерел міжнародного гуманітарного права;
- акцентувати увагу на практику застосування норм міжнародного гуманітарного права;
- вивчити роль міжнародних організацій у розвитку та імплементації міжнародного гуманітарного права (Організації Об'єднаних Націй, Міжнародного Комітету Червоного Хреста та ін);
- сформулювати розуміння про тенденції розвитку міжнародного гуманітарного права.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Компетентності згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна:

Інтегральна. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері професійної діяльності ерготерапевта з відновлення активності та участі осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп, які стосуються ментальних, сенсорних, нейром'язовоскелетних, кардіореспіраторних та інших функцій організму.

Загальні:

ЗК 06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 08. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 09. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Програмні результати навчання за ОПП:

ПРН 12. Застосовувати у професійній діяльності знання національних регуляторних документів, норм та процесів супервізії асистентів ерготерапевтів, проводити практичну діяльність у межах професійної компетентності асистента ерготерапевта та демонструвати навички міжпрофесійної співпраці.

ПРН 19. Знати та розуміти процеси державно-політичного та соціально-економічного розвитку українського суспільства, сутність перетворень, що відбуваються в державі, розвитку реабілітаційних послуг відповідно до біопсихосоціальної клієнто-орієнтованої моделі реабілітації; пропагувати верховенство права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 24. Застосовувати у професійній і підприємницькій діяльності навички менеджменту, маркетингу та юридичної обізнаності.

ПРН 25. Вміти з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки в історичних подіях, аналізувати та узагальнювати історичний матеріал; мати уявлення про місце і статус України у сучасному світі.

Результати навчання для дисципліни: по завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

Знати:

- ✓ предмет міжнародного гуманітарного права, етапи його формування і тенденції розвитку;
- ✓ структуру і завдання міжнародного гуманітарного права;
- ✓ сутність принципів та основні джерела міжнародного гуманітарного права;
- ✓ нові проблеми міжнародного гуманітарного права, підходи до співвідношення міжнародного гуманітарного права з міжнародним правом;
- ✓ види та особливості сучасних збройних конфліктів, статус учасників збройних конфліктів, систему захисту жертв збройних конфліктів і громадських об'єктів;
- ✓ практику міжнародних організацій, що діють у сфері міжнародного гуманітарного права;
- ✓ особливості застосування норм міжнародного гуманітарного права на міжнародному та національному рівнях.

Вміти:

- ✓ відтворювати зміст загальнотеоретичних категорій та основних положень міжнародного гуманітарного права;
- ✓ оперувати поняттями міжнародного гуманітарного права;
- ✓ використовувати набуті знання у практичній діяльності та при вивченні дисциплін професійного спрямування фізичної терапії, ерготерапії;

- ✓ аналізувати юридичні факти та пов'язані ними правові відносини в ситуації збройного конфлікту;
- ✓ аналізувати принципи і норми міжнародного гуманітарного права та самостійно вирішувати питання, пов'язані з їх тлумаченням;
- ✓ оцінювати відповідність українського законодавства нормам міжнародного гуманітарного права;
- ✓ визначати перспективи розвитку міжнародно-правового регулювання відносин, пов'язаних зі збройними конфліктами; орієнтуватися в тенденціях розвитку міжнародного гуманітарного права на сучасному етапі;
- ✓ давати кваліфікацію ситуаціям, які пов'язані з застосуванням збройного насильства.

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на занятті

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. «Міжнародне гуманітарне право»		
1.	Модуль 1. Міжнародне гуманітарне право. Вступ до міжнародного гуманітарного права. 1. Поняття та сутність міжнародного гуманітарного права. 2. Міжнародне гуманітарне право в системі міжнародного права. 3. Сутність і принципи міжнародного гуманітарного права. 4. Джерела міжнародного гуманітарного права. 5. Система міжнародного гуманітарного права. 6. Імплементация міжнародного гуманітарного права.	2
2.	Гуманітарні організації, що надають допомогу в період збройного конфлікту та під час надзвичайних ситуацій. 1. Зміст і мета гуманітарної допомоги. Функції гуманітарних організацій. 2. Кластерний підхід з надання гуманітарної допомоги. 3. Гуманітарна діяльність в Україні. 4. Міжнародний Рух Червоного Хреста та Червоного Півмісяця, його складові і принципи діяльності.	2
3.	Сфера застосування міжнародного гуманітарного права. 1. Актуальність та визначення терміну «збройний конфлікт» 2. Відмінність від міжнародними та неміжнародними збройними конфліктами. 3. Міжнародні збройні конфлікти. Воєнна окупація. 4. Неміжнародні збройні конфлікти. Збройні конфлікти з іноземним втручанням. 5. Учасники збройних конфліктів. Правовий статус медичного персоналу.	2

4.	Правове регулювання ведення бойових дій. Захист цивільного населення. Захист цивільних об'єктів, а також окремих місцевостей та установ. Методи та засоби ведення війни. Евакуація як запобіжний захід відповідно до міжнародного гуманітарного права та законодавства України. Заборонені методи і засоби ведення військових дій.	2
	Всього	8

Теми семінарських занять за модулями і змістовими модулями

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до міжнародного гуманітарного права. Поняття та сутність міжнародного гуманітарного права. Історія розвитку міжнародного гуманітарного права. Міжнародне гуманітарне право в системі міжнародного права. Сутність і принципи міжнародного гуманітарного права. Джерела міжнародного гуманітарного права. Система міжнародного гуманітарного права. Імплементация міжнародного гуманітарного права.	2
2	Гуманітарні організації, що надають допомогу в період збройного конфлікту та під час надзвичайних ситуацій. Зміст і мета гуманітарної допомоги. Функції гуманітарних організацій. Кластерний підхід з надання гуманітарної допомоги. Гуманітарна діяльність в Україні. Міжнародний Рух Червоного Хреста та Червоного Півмісяця, його складові і принципи діяльності. Міжнародний комітет Червоного Хреста: правовий статус, діяльність під час збройних конфліктів та у мирний час. Діяльність Товариства Червоного Хреста України.	2
3	Сфера застосування міжнародного гуманітарного права. Актуальність та визначення терміну «збройний конфлікт» Відмінність від міжнародними та неміжнародними збройними конфліктами. Міжнародні збройні конфлікти. Воєнна окупація. Неміжнародні збройні конфлікти. Збройні конфлікти з іноземним втручанням. Сфера застосування міжнародного гуманітарного права у часі. Сфера застосування міжнародного гуманітарного права у просторі.	2
4	Правовий статус учасників збройних конфліктів. Учасники збройних конфліктів.	2

	2. Правовий статус комбатантів, їх категорії. 3. Правовий статус «найманців». Відмежування найманців від комбатантів та добровольців. 4. Міжнародно-правова відповідальність держав за використання найманців. 5. Правовий статус добровольців, їх відмежування від інших учасників. 6. Правовий статус розвідників, парламентарів, іноземних військових радників, спеціалістів. 7. Правовий статус некомбатантів. 8. Незаконні учасники збройних конфліктів.	
5	Правове регулювання ведення бойових дій. 1. Захист цивільного населення. 2. Захист цивільних об'єктів, а також окремих місцевостей та установ. 3. Пропорційність, запобіжні заходи та презумпції під час ведення бойових дій. 4. Методи ведення війни. 5. Засоби ведення війни. 6. Евакуація як запобіжний захід відповідно до міжнародного гуманітарного права та законодавства України. 7. Заборонені методи і засоби ведення військових дій.	2
6	Поранені, хворі та медична місія. 1. Поранені, хворі та особи, які зазнали корабельної аварії. 2. Медичний та духовний персонал. 3. Медичні формування та санітарно-транспортні засоби. 4. Госпітальні, безпечні та нейтралізовані зони. 5. Відмінні емблеми. 6. Зниклі безвісті та загиблі.	2
7	Правовий статус військовополонених: норми міжнародного гуманітарного права та їх імплементація в Україні. 1. Військовополонені: правовий статус і джерела, що його визначають. 2. Система органів державної влади України щодо поводження з військовополоненими. 3. Основні стандарти щодо тримання військовополонених. 4. Місця тримання військовополонених та умови розміщення в них. 5. Кримінальна та дисциплінарна відповідальність військовополонених. 6. Звільнення та репатріація військовополонених. 7. Забезпечення Державної кримінально-виконавчої служби України процесу обміну військовополонених.	2
8	Цивільні особи на території, що знаходяться під контролем сил супротивника. 1. Загальний захист цивільних осіб, що знаходяться під владою супротивника.	2

	2. Громадяни держави противника на території сторони, що воює. 3. Мешканці окупованих територій. 4. Гуманітарна допомога.	
9	Відповідальність за злочини і правопорушення у сфері міжнародного гуманітарного права. 1. Міжнародні акти про кримінальну відповідальність фізичних осіб за військові злочини та злочини проти людства. 2. Поняття «військовий злочин», «злочин проти людства», «геноцид». 3. Правила видачі осіб, які вчинили злочини у сфері міжнародного гуманітарного права. 4. Міжнародні трибунали ad hoc. 5. Відповідальність за злочини у сфері міжнародного гуманітарного права в національному праві.	2
10	Міжнародно-правові засоби захисту прав людини у сфері міжнародного гуманітарного права. 1. Міжнародно-правові процедури захисту прав людини. 2. Розгляд доповідей держав про виконання взятих зобов'язань по захисту прав людини. 3. Розгляд звернень про порушення прав окремих осіб та груп осіб. 4. Правила розгляду індивідуальних скарг у Європейському Суді з прав людини. 5. Розслідування випадків, що стосуються порушення прав людини. 6. Діяльність Верховних комісарів ООН з прав людини та із справ біженців.	2
11	ПМК	2
	Всього	22

Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до семінарських занять	20
2.	Опрацювання питань, що не входять до плану аудиторних занять (перелік)	36
2.1	Вступ до міжнародного гуманітарного права. Комплекс норм про захист жертв війни, що складають «Право Женеви». Комплекс норм про обмеження засобів і методів ведення війни, що складають «Право Гааги».	2
2.2	Гуманітарні організації, що надають допомогу в період збройного конфлікту та під час надзвичайних ситуацій. Принципи Міжнародного Комітету Червоного Хреста.	2
2.3	Сфера застосування міжнародного гуманітарного права.	4

	Правові наслідки початку війни і початку воєнних дій. Перемир'я. Правові наслідки закінчення воєнних дій.	
2.4	Правовий статус учасників збройних конфліктів. Правовий статус «дітей-солдат». Правовий статус військових журналістів.	4
2.5	Правове регулювання ведення бойових дій. Заборона або обмеження застосування зброї масового ураження. Розмежування понять «віроломство» та «військова хитрість».	4
2.6	Поранені, хворі та медична місія. Правовий режим медичних формувань і закладів, санітарного транспорту.	4
2.7	Правовий статус військовополонених: норми міжнародного гуманітарного права та їх імплементація в Україні. Кримінальні та дисциплінарні покарання військовополонених. Створення і компетенція Міжнародного кримінального суду.	2
2.8	Цивільні особи на території, що знаходяться під контролем сил супротивника. Заборона ворожого впливу на природне середовище в МГП.	4
2.9	Відповідальність за злочини і правопорушення у сфері міжнародного гуманітарного права. Відповідальність держав за порушення норм МГП. Відповідальність індивідів за порушення норм МГП.	4
2.10	Міжнародно-правові засоби захисту прав людини у сфері міжнародного гуманітарного права. Правила розгляду індивідуальних скарг у Європейському Суді з прав людини.	2
3.	Підготовка до ПМК	4
	Всього	60

Індивідуальні завдання: підготовка доповідей та виступів на засіданнях круглого столу, конференціях, публікація тез і статей. Рекомендації щодо виконання завдань та критерії оцінювання надаються викладачем під час занять. Враховуючи академічні свободи, теми обираються самостійно, корелюються з тематикою занять і узгоджуються з викладачем.

Нагадуємо: *Ваші роботи підлягатимуть перевірці на відсутність плагіату відповідно до Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету:*
https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/V7NzyqhQzHq53eACy2HYIG1IeuxV42DvO1Eq9tPA.pdf

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів освіти до ПМК

1. Поняття та сутність міжнародного гуманітарного права.
2. Історія розвитку міжнародного гуманітарного права.
3. Міжнародне гуманітарне право в системі міжнародного права.
4. Сутність і принципи міжнародного гуманітарного права.
5. Джерела міжнародного гуманітарного права.

6. Система міжнародного гуманітарного права.
7. Імплементация міжнародного гуманітарного права.
8. Зміст і мета гуманітарної допомоги.
9. Функції гуманітарних організацій.
10. Кластерний підхід з надання гуманітарної допомоги.
11. Гуманітарна діяльність в Україні.
12. Міжнародний Рух Червоного Хреста та Червоного Півмісяця, його складові і принципи діяльності.
13. Міжнародний комітет Червоного Хреста: правовий статус, діяльність під час збройних конфліктів та у мирний час.
14. Діяльність Товариства Червоного Хреста України.
15. Актуальність та визначення терміну «збройний конфлікт»
16. Відмінність від міжнародними та неміжнародними збройними конфліктами.
17. Міжнародні збройні конфлікти.
18. Воєнна окупація.
19. Неміжнародні збройні конфлікти.
20. Збройні конфлікти з іноземним втручанням.
21. Сфера застосування міжнародного гуманітарного права у часі.
22. Сфера застосування міжнародного гуманітарного права у просторі.
23. Учасники збройних конфліктів.
24. Правовий статус комбатантів, їх категорії.
25. Правовий статус «найманців».
26. Відмежування найманців від комбатантів та добровольців.
27. Міжнародно-правова відповідальність держав за використання найманців.
28. Правовий статус добровольців, їх відмежування від інших учасників.
29. Правовий статус розвідників, парламентарів, іноземних військових радників, спеціалістів.
30. Правовий статус некомбатантів.
31. Незаконні учасники збройних конфліктів.
32. Захист цивільного населення.
33. Захист цивільних об'єктів, а також окремих місцевостей та установ.
34. Пропорційність, запобіжні заходи та презумпції під час ведення бойових дій.
35. Методи ведення війни.
36. Засоби ведення війни.
37. Евакуація як запобіжний захід відповідно до міжнародного гуманітарного права та законодавства України.
38. Заборонені методи і засоби ведення військових дій.
39. Поранені, хворі та особи, які зазнали корабельної аварії.
40. Медичний та духовний персонал.
41. Медичні формування та санітарно-транспортні засоби.
42. Госпітальні, безпечні та нейтралізовані зони. Відмінні емблеми.
43. Зниклі безвісті та загиблі.
44. Військовополонені: правовий статус і джерела, що його визначають.
45. Система органів державної влади України щодо поводження з військовополоненими.
46. Основні стандарти щодо тримання військовополонених.
47. Місця тримання військовополонених та умови розміщення в них.

48. Кримінальна та дисциплінарна відповідальність військовополонених.
49. Звільнення та репатріація військовополонених.
50. Забезпечення Державної кримінально-виконавчої служби України процесу обміну військовополонених.
51. Загальний захист цивільних осіб, що знаходяться під владою супротивника.
52. Громадяни держави противника на території сторони, що воює.
53. Мешканці окупованих територій.
54. Гуманітарна допомога.
55. Міжнародні акти про кримінальну відповідальність фізичних осіб за військові злочини та злочини проти людства.
56. Поняття «військовий злочин», «злочин проти людства», «геноцид».
57. Правила видачі осіб, які вчинили злочини у сфері міжнародного гуманітарного права.
58. Міжнародні трибунали ad hoc.
59. Відповідальність за злочини у сфері міжнародного гуманітарного права в національному праві.
60. Міжнародно-правові процедури захисту прав людини.
61. Розгляд доповідей держав про виконання взятих зобов'язань по захисту прав людини.
62. Розгляд звернень про порушення прав окремих осіб та груп осіб.
63. Правила розгляду індивідуальних скарг у Європейському Суді з прав людини.
64. Розслідування випадків, що стосуються порушення прав людини.
65. Діяльність Верховних комісарів ООН з прав людини та із справ біженців.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю:

- ✓ Вміння розрізняти міжнародний збройний конфлікт (МЗК) та збройний конфлікт неміжнародного характеру (ЗКНХ) на основі критеріїв інтенсивності та організації сторін.
- ✓ Навичка швидкої ідентифікації легітимних військових цілей та цивільних об'єктів, а також визначення втрати цивільним об'єктом захисту (наприклад, використання школи як складу боєприпасів).
- ✓ Здатність оцінювати, чи не є очікувана випадкова шкода цивільному населенню надмірною стосовно конкретної та прямої військової переваги.
- ✓ Вміння чітко класифікувати осіб на полі бою (комбатанти, цивільні особи, медичний та духовний персонал, найманці, шпигуни) для визначення їхніх прав та обов'язків.
- ✓ Навичка оцінки умов утримання військовополонених на відповідність Третій Женевській конвенції (харчування, зв'язок із родиною, недопущення катувань).
- ✓ Вміння кваліфікувати конкретні дії (наприклад, віроломство, взяття заручників, мародерство) за нормами Римського статуту Міжнародного кримінального суду.
- ✓ Знання правил використання та захисту емблем Червоного Хреста, Червоного Півмісяця та Червоного Кристала, а також розрізнення їхнього захисного та розпізнавального значень.
- ✓ Здатність аналізувати законність використання певних видів зброї (наприклад, касетних боєприпасів чи протипіхотних мін) крізь призму заборони заподіяння зайвих страждань.

- ✓ Навичка розробки рекомендацій щодо захисту об'єктів культурної спадщини та запобігання довготривалій шкоді екології під час бойових дій.
- ✓ Вміння визначати правові підстави для доступу гуманітарних організацій до цивільного населення на окупованих територіях та територіях під контролем сторін конфлікту.

Методи навчання

Процес активізації навчання вимагає певної спільної діяльності викладача та здобувача освіти, застосування різноманітних засобів, форм, технологій, методів і прийомів, спрямованих на розв'язання освітніх завдань.

Викладання ОК проваджується за допомогою:

- пояснювального методу (використання різних способів повідомлення інформації. Організація дій здобувачів освіти з об'єктом вивчення);
- репродуктивного методу (використання завдань на відтворення знань та способів інтелектуальної та практичної діяльності);
- проблемно пошукові методи: проблемна лекція (викладач формулює суперечливе питання на початку заняття, а відповідь на нього вибудовується протягом всієї лекції); робота з нормативно-правовою базою (критичний аналіз законів та підзаконних актів, а також міжнародних договорів, декларацій та конвенцій); характеристика та аналіз діяльності урядових, міжурядових та не урядових інституцій;
- частково-пошукового (евристичного) методу (постановка проблем, використання завдань на виконання окремих етапів розв'язання юридичних задач).

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: метод аналізу кейсів (розгляд реальних або гіпотетичних ситуацій, де реабілітаційний центр опиняється в зоні бойових дій або на окупованій території. Аналіз прав медичного персоналу та обов'язків щодо надання допомоги всім пораненим без дискримінації.); симуляційні вправи (Відпрацювання алгоритму дій при ідентифікації осіб, які мають право на захист. Як ерготерапевт має маркувати приміщення або себе як медичний персонал); дебати (за допомогою якого здобувачі освіти діляться на групи для обговорення дискусійних питань. Обговорення теми «Межа між професійним обов'язком реабілітолога та військовою необхідністю»); метод «Коло ідей» (Напрацювання переліку заходів для забезпечення безпеки пацієнтів реабілітаційного центру під час обстрілів згідно з нормами Четвертої Женевської конвенції.); відеокейси (Перегляд та обговорення документальних кадрів роботи міжнародних організацій (наприклад, МКЧХ) у сфері фізичної реабілітації постраждалих від мін.); створення «Мапи захисту» (Створення інфографіки або схеми, що демонструє ієрархію захищених об'єктів та осіб у МГП.); складання юридичного чек-листа (Розробка пам'ятки для колег-ерготерапевтів про їхні права та гарантії під час роботи у зоні конфлікту. Право на повагу до професійної етики, захист від покарання за допомогу ворогу тощо).

Форми та методи оцінювання

Для здійснення ефективного контролю навчальних досягнень здобувача освіти з навчальної дисципліни (встановлення рівня відповідності досягнутих ним

результатів навчання очікуваним, рівня сформованості дисциплінарних компетентностей) використовуються різні методи й форми контролю.

Контроль освітньої компоненти включає наступні види оцінювання: 1) попередній контроль, 2) поточний контроль, 3) контроль самостійної роботи та 4) підсумковий контроль.

Попередній контроль (діагностика вихідного рівня знань здобувачів вищої освіти);

Основною метою поточного контролю є забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами освіти у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів освіти.

Поточний контроль (діагностика якості засвоєння матеріалу здобувачами освіти з окремих тем) проводиться викладачем на семінарських заняттях у формі:

- спостереження (за навчальною роботою здобувачів освіти);
- усного опитування (опитування, бліц-опитування, повідомлення та доповіді за планом заняття, навчальні дискусії тощо);
- комбіноване опитування (поєднання усного опитування частини здобувачів освіти з виконанням письмових завдань рештою);
- письмовий контроль (понятійні диктанти, контрольні роботи тощо);
- тестовий контроль (відкритої (із вільно конструйованими відповідями) і закритої форми (із запропонованими відповідями);
- практичний контроль (дозволяє впевнитися у сформованості в здобувачів освіти компетентностей у практичній сфері – створення мультимедійних презентацій, вміння працювати з нормативно-правовою базою).

Самостійна робота здобувачів освіти оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при підсумковому контролі. Самостійна робота може включати: опрацювання матеріалу за визначеними темами програмою освітньої компоненти; ознайомлення з поняттями та дефініціями освітньої компоненти; розв'язання тестових завдань. Самостійна робота здобувачів освіти виконується на освітній платформі e-Aristo.

Підсумковий контроль (загальна діагностика якості знань та навичок здобувачів вищої освіти у відповідності до гуманітарної компоненти підготовки фахівців).

Форма підсумкового контролю успішності навчання підсумковий модульний контроль (ПМК). Ця форма підсумкового контролю полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з дисципліни виключно на підставі результатів виконання ним усіх видів навчальних робіт, передбачених робочою навчальною програмою на останньому занятті.

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/6TdcP23hyEkS7hqbJXdxYJVvURg4ZBljhCLVpOoU.pdf

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в
ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю
	C	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під

		час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється на підставі суми поточної успішності здобувача вищої освіти та оцінки, отриманої за ПМК. Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності **складає 72 бала**.

Результат підсумкового модульного контролю оцінюється у балах. Варіант завдання до ПМК складається із трьох рівнів. Питання 1 рівня (теоретичні питання) оцінюються за кожне з питань по 10 балів (максимальна кількість балів за рівень - 20). Питання 2 рівня (6 тестів) за кожен тест 5 балів (максимальна кількість балів за рівень - 30). Питання 3 рівня (теоретичне питання на знання нормативно-правової бази) оцінюється максимально в 30 балів.

Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю складає 80 балів. Мінімальна кількість балів підсумкового модульного контролю, за якої контроль вважається складеним, є 50 балів

Здобувачі освіти, які під час навчання мають середній бал успішності від 4,5 до 5,0, звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку.

Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів.

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК,екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F / FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		

2,85	68	46	114				
2,9	70	46	116				
2,95	71	47	118				
3	72	50	122	E	3 задовільно		
3,05	73	50	123				
3,1	74	50	124				
3,15	76	50	126				
3,2	77	51	128				
3,25	78	52	130				
3,3	79	53	132	D			
3,35	80	54	134				
3,4	82	54	136				
3,45	83	55	138				
3,5	84	56	140				
3,55	85	57	142				
3,6	86	58	144	C	4 добре		
3,65	88	58	146				
3,7	89	59	148				
3,75	90	60	150				
3,8	91	61	152				
3,85	92	62	154				
3,9	94	62	156				
3,95	95	63	158				
4	96	64	160				
4,05	97	65	162				
4,1	98	66	164				
4,15	100	66	166				
4,2	101	67	168	B			
4,25	102	68	170				
4,3	103	69	172				
4,35	104	70	174				
4,4	106	70	176				
4,45	107	71	178				
4,5	108	72	180				
4,55	109	73	182			A	5 відмінно
4,6	110	74	184				
4,65	112	74	186				
4,7	113	75	188				
4,75	114	76	190				
4,8	115	77	192				
4,85	116	78	194				
4,9	118	78	196				
4,95	119	79	198				
5	120	80	200				

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни;
2. Силабус;

3. Тематичні плани семінарських занять та самостійної роботи;
4. Матеріали для контролю знань, умінь, навичок здобувачів освіти: поточного, підсумкового контролю: а) тестові завдання; б) ситуаційні задачі;
5. Презентації лекційних занять;
6. Електронні аналоги друкованих видань та інтернет ресурсів;
7. Список рекомендованої літератури.

Рекомендована література

Базова:

1. Грушко М. В. Міжнародне гуманітарне право : навчально-методичний посібник / за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права, професора О. В. Бігняка. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 136 с URL : <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/>
2. Збірник основних джерел міжнародного гуманітарного права, що застосовуються у міжнародному збройному конфлікті, спровокованому збройною агресією російської федерації : для юристів системи Міністерства оборони України / уклад.: І. Заворотько, Т. Короткий. Київ; Одеса : Фенікс, 2023. 556 с.
3. Мельцер Н. Міжнародне гуманітарне право. Загальний курс. МКЧХ, 2021. <http://ua.icrc.org/2021/05/31/ihl-comprehensive-intro/>
4. Міжнародне гуманітарне право : посібник для працівників Держ. кримінал.-викон. служби України / Т. Короткий, А. Галай, М. Єлігулашвілі, І. Заворотько, М. Пашковський, В. Пузирний, Н. Хендель ; за заг. ред. віцепрезидента УАМП Т. Короткого ; Пенітенціарна академія України; УГСПЛ. – Київ; Одеса : Фенікс, 2023. – 236 с.
5. Повага і захист охорони здоров'я під час збройних конфліктів та в ситуаціях, на які не поширюється дія міжнародного гуманітарного права/ Консультативна служба з питань МГП МКЧХ. м. Київ, липень 2023 р. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/wp-content/uploads/sites/98/2023/07/B2-%D1%81%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%D1%85.pdf>

Допоміжна:

1. АБВ. Збройний конфлікт в термінах/ Дуцик Д., Черниш В., Вороніна В., Рюче Н., Мороз І., Паперняк О., Калупаха І. Київ : Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб, 2019. 90 с. URL: <https://mtot.gov.ua/files/uploads/8b5c1540-a1ae-11e9-9b89-731f32e113d5.pdf>
2. Вивчаючи міжнародне гуманітарне право : навч.-метод. посіб. 3-тє вид., перероб. та доп. / М. Єлігулашвілі, О. Козорог, Т. Короткий, І. Костюк, Т. Ремех, Н. Хендель ; за заг. ред. Т. Короткого ; УГСПЛ ;ТЧХУ. – Київ; Одеса : Фенікс, 2024. – 252 с.
3. Герасимчук М.В. Еволюція норм міжнародного гуманітарного права щодо захисту цивільного населення. Міністерство юстиції України. 2023. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_34096
4. Годжек Я. С. Діяльність міжнародних неурядових організацій щодо забезпечення статусу військовополонених. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 12. С. 496–499.

5. Городиський І. Досвід Компенсаційної комісії ООН та висновки для відшкодування Україні. *Центр Дністрянського*. 2023. URL: <https://dc.org.ua/news/dosvid-kompensaciyanoi-komisiyi-oon-ta-vysnovky-dlya-vidshkoduvannya-ukrayini>
6. Громовенко К. В. Міжнародно-правове регулювання збройних конфліктів : навчально-методичний посібник / К. В. Громовенко, М. В. Грушко, К. В. Мануїлова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. – 132 с. – (Серія «Навчально-методичні посібники»).
7. Грушко М. В. Міжнародне гуманітарне право: навчально-методичний посібник / за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права, професора О. В. Бігняка. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 136 с.
8. Добровільний звіт у сфері міжнародного гуманітарного права. Міністерство оборони України. Укладач Інна Заворотько. Київ, 2024. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/news/dobrovilnij-zvit-u-sferi-mizhnarodnogo-gumanitarnogo-prava>
9. Доповідь Незалежної міжнародної комісії з розслідування порушень в Україні. ООН, 2023. 20 с. URL: https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/coiukraine/A_HRC_52_62_UA.pdf
10. Заборонені методи та засоби ведення воєнних дій. 15.07.2022. URL: <https://www.facebook.com/Ugspl/videos/552277889925319>
11. Збірник основних джерел щодо використання та захисту в Україні емблеми Червоного Хреста / уклад., передм., вступ. ст.: М. Доценко, Є. Лук'янченко, Р. Болкун, В. Полюля ; за ред. Радника президента ТЧХУ з міжнар. гуманіт. права Т. Короткого. – Київ ; Товариство Червоного Хреста України : Фенікс, 2024. – 164 с.
12. Звичаєві норми міжнародного гуманітарного права / передм.: Т. Р. Короткий, Є. В. Лук'янченко ; вступ. стаття М. М. Гнатовський. Одеса : Фенікс, 2017. 40 с.
13. Каплій О. В. Конституційно-правовий статус військових капеланів в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 3. С. 30–35. – URL: DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.03.5> ; <https://orcid.org/0000-0002-3737-4781>; <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/264462>.
14. Каплій О.В. Правове забезпечення діяльності військових капеланів в умовах воєнного стану. *Могилянські читання – 2022 : Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні : глобальний, національний та регіональний аспекти : XXV Всеукр. наук.-практ. конф. : тези доп. Право, Миколаїв, 7–11 листоп. 2022 р. / ЧНУ ім. Петра Могили. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. – С. 22–25.*
15. Кіккас М. Документування воєнних злочинів. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=qe07BmXXOTQ>.
16. Коваль Д. О., Авраменко Р. А. Воєнні злочини. Особливості розслідування міжнародних злочинів, скоєних в контексті збройного конфлікту на Донбасі. Київ : ГО Truth Hounds ; Одеса : Фенікс, 2019. 36 с.
17. Коваль Д.О. Міжнародне гуманітарне право в контексті міжнародного права прав людини. *Наукові записки НаУКМА*. 2016. Том 181. Юридичні науки. С. 144–146.
18. Коваль Д.О., Авраменко Р.А. Воєнні злочини. Особливості розслідування міжнародних злочинів, скоєних в контексті збройного конфлікту на Донбасі / Д.О. Коваль, Р.А. Авраменко. Київ : ГО Truth Hounds; Одеса : Фенікс, 2019. 36 с.

19. Колотуха І. О. Міжнародно-правові особливості кваліфікації збройних конфліктів: навчально-методичний посібник. Ужгород: ДВНЗ "УжНУ", 2021 р. 125 с.
20. Короткий Т. Міжнародне гуманітарне право [Відео]. URL: УГСПЛ. 2022 / «Що таке МПП» <https://www.youtube.com/watch?v=z3L1FQJTWbc> ; «Як, де і коли діє МПП» <https://www.youtube.com/watch?v=M-O-vydlA18> ; «Принципи МПП» <https://cutt.ly/KLIsIDQ>
21. Кориневич А., Короткий Т. Перехідне правосуддя для України: Per aspera ad astra / А. Кориневич, Т. Короткий // Право України : юридич- ний журнал. – 2020. – 12. – С. 129-149.
22. Кориневич А., Короткий Т. Спеціальний трибунал щодо злочину агресії проти України: Realpolitik проти невідворотності покарання за злочин агресії. *Український часопис міжнародного права*. 2022. № 2. С. 33–42. URL: <https://doi.org/DOI:10.36952/uail.2022.2.33-42>
23. Міжнародне гуманітарне право. Посібник для юриста / [М. М. Гнатовський, Т. Р. Короткий, А. О. Кориневич, В. М. Лисик, О. Р. Поєдинок, Н. В. Хендель] ; за ред. Т. Р. Короткого ; Укр. гельсінська спілка з прав людини. Київ-Одеса : Фенікс, 2016–2017. 145 с. URL: <https://helsinki.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/MHP-final.pdf>
24. Нільс Мельцер. Міжнародне гуманітарне право: загальний курс.. Підручник – Київ: Делегація МКЧХ в Україні 2020. 396 с. URL : <https://blogs.icrc.org/ua/wp-content/uploads/sites/98/2021/05/Nils-Melzer-Comprehensive-introduction-to-IHL-UKR.pdf>
25. Посібник зі збору доказів для Міжнародного кримінального суду / Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України. Київ, 2019. 43 с.
26. Сара Макінтош. Посібник для груп потерпілих від масових злочинів. 2021. URL: https://www.ushmm.org/m/pdfs/Ukrainian_Language_Pursuing_Justice_Handbook.pdf
27. Сенаторова О.В. Права людини і збройні конфлікти : навч. пос. Київ : Видавництво «ФОРМ Голембовська О.О.», 2018. 208 с.
28. Стратегічний план щодо реалізації повноважень органів прокуратури у сфері кримінального переслідування за вчинення міжнародних злочинів на 2023–2025 роки, затверджений Генеральним прокурором 15.09.2023. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/strategicnii-plan-shhodo-realizaciyi-povnovazen-organiv-prokuraturi-u-sferi-kriminalnogo-peresliduvannya-za-vcinennya-miznarodnix-zlociniv-na-2023-2025-roki>
29. Теорія та практика міжнародного кримінального права / Н. А. Зелінська та ін.; ред. Н. А. Зелінська. Одеса : Фенікс, 2017. 581 с.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Верховна Рада України; Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 5 січня 2001 року № 2341-III : *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

3. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 липня 2003 року № 1129-IV, зі змінами. *Офіційний сайт Верховної Ради України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text>
4. IV Конвенція про закони і звичаї війни на суходолі та додаток до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі від 18 жовтня 1907 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_222/stru
5. Гаазька конвенція про закони і звичаї війни на суходолі (Конвенція IV) та додаток до неї : Положення про закони і звичаї війни на суходолі. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_222#Text
6. Конвенція про захист культурних цінностей 1954 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_157#Text
7. Конвенція про захист цивільного населення під час війни 1949 року (IV Женевська конвенція 1949 року).
8. Конвенція про поводження з військовополоненими від 12 серпня 1949 року. *Офіційний сайт Верховної Ради України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text
9. Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях 1949 року (I Женевська конвенція 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_151#Text
10. Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, із складу збройних сил на морі 1949 року (II Женевська конвенція 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_152#Text
11. Додатковий протокол до Женевських конвенцій 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text
12. Додатковий протокол до Женевських конвенцій 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів не міжнародного характеру (Протокол II) 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200#Text
13. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується прийняття додаткової відмітної емблеми (Протокол III) 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g74#Tex
14. Порядок забезпечення речовим майном військовополонених, які тримаються в таборах для тримання військовополонених, дільницях для тримання військовополонених : Наказ Міністерства юстиції України від 30 квітня 2022 року № 1709/5. *Офіційний сайт Верховної Ради України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0481-22#Text>
15. Порядок здійснення заходів щодо поводження з військовополоненими в особливий період : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 червня 2022 р. № 721. *Офіційний сайт Верховної Ради України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/721-2022-п#Text>
16. Порядок здійснення передачі військовополонених ворогів державі-агресору та звільнення оборонців України, які перебувають у полоні держави-агресора : Постанова Кабінету Міністрів № 441 України від 12 квітня 2022 року.
17. Порядок проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій : Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 р. № 841. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2013-п#Text>

18. Порядок проведення обов'язкової евакуації окремих категорій населення в разі введення правового режиму воєнного стану : Затверджено постановою КМ України від 7 листопада 2018 р. № 934. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/934-2018-п#Text>
19. Порядок тримання військовополонених : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2022 року № 413. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2022-п#Text>
20. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15 квітня 2014 р. № 1207- VII зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>
21. Про затвердження Інструкції про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України. Міністерство оборони України. Наказ від 23 березня 2017 року № 164.
22. Про затвердження Порядку здійснення заходів щодо поводження з військовополоненими в особливий період : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 червня 2022 р. № 721. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/721-2022-п#Text>
23. Про затвердження Порядку маркування в особливий період будівель та споруд, транспортних засобів, які підпадають під дію норм міжнародного гуманітарного права, відповідними розпізнавальними знаками (емблемами). Постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2022 року № 1199.
24. Про затвердження Порядку тримання військовополонених : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2022 року № 413 : станом на 7 лютого 2023 р. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2022-п#Text>
25. Про попереднє ув'язнення : Закон України від 30 червня 1993 року № 3352- XII, зі змінами. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3352-12#Text>
26. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 року № 389- VIII. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
27. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 березня 2021 року «Про Стратегію деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя». Указ Президента України від 24 березня 2021 року № 117/2021.
28. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки». Указ Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021.
29. Про символіку Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала в Україні. Закон України від 08 липня 1999 року № 862- XIV.
30. Про Товариство Червоного Хреста України. Закон України від 28 листопада 2002 року № 330- IV.
31. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23 грудня 1997 року № 776/97- ВР : станом на 31 березня 2023 р. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр#Text>

32. Римський статут Міжнародного кримінального суду: Статут від 17 липня 1998 року. Ратифікований 21.08.2024 р. № 3909-IX *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text

33. Тимчасовий порядок тримання осіб, засуджених до обмеження волі, у виправних колоніях Державної кримінально-виконавчої служби України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19 березня 2022 р. № 320. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/320-2022-п#n9>

Інформаційні ресурси

Офіційний сайт ООН – <http://www.un.org>

Офіційний сайт Amnesty International – <http://www.amnesty.ch>.

Офіційний сайт Human Rights Watch – <http://www.hrw.org>.

Офіційний сайт Комісії міжнародного права – <http://www.un.org/law/ilc>.

Офіційний сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста – <http://www.icrc.org>

Офіційний сайт Міжнародного руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця – <http://www.redcross.int>.

Офіційний сайт Міжнародного суду ООН – <http://www.icj-cij.org>.

Офіційний сайт Міжнародного кримінального суду – <https://www.icc-cpi.int/>

Офіційний сайт Міжнародної гуманітарної комісії зі встановлення фактів – <http://www.ihffc.org>.

Офіційний сайт Міжнародної Федерації співтовариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця – <http://www.ifrc.org>.

Офіційний сайт Управління Верховного комісара з прав людини ООН – https://www.ohchr.org/en/ohchr_homepage

База даних щодо національної імплементації МГП – <https://www.icrc.org/ihl-nat>

Офіційний сайт конкурсу Ж. Пікте – <http://www.concourspictet.org>

Розробники:

Доктор філософії, викладач Олег БІЛАНОВ

К.істор.н., старший викладач Вікторія КАЮН